

ISSN 1303 - 5444
E-ISSN 2667 - 6737

İSTANBUL SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER ODASI
ISTANBUL CHAMBER OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS

MALİ
ÇÖZÜM

MALİ ÇÖZÜM

CİLT: 34

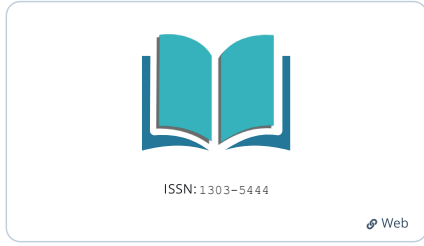
MAYIS - HAZİRAN 2024
May - June 2024

www.istanbulismmmodasi.org.tr

183

183

Mali Çözüm

Editör: -

Yayıncı: İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası

Yayın Formatı: Basılı

Yayın Dili: Türkçe

Yayına Başladığı Yıl: 1991

Dizinlendiği Yıllar: 2009 - 2024 (Sosyal)

Yıllık Yayın Sayısı: 6

Konu Kategorisi: Sosyal > Sosyal

Yayın Periyodu: Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim, Aralık

Konu Alanları: İşletme, İktisat

Makale Sayısı

711

Atıf Sayısı

986

Kendine Atıf Sayısı

93

Atıf Alan Makale Sayısı

309

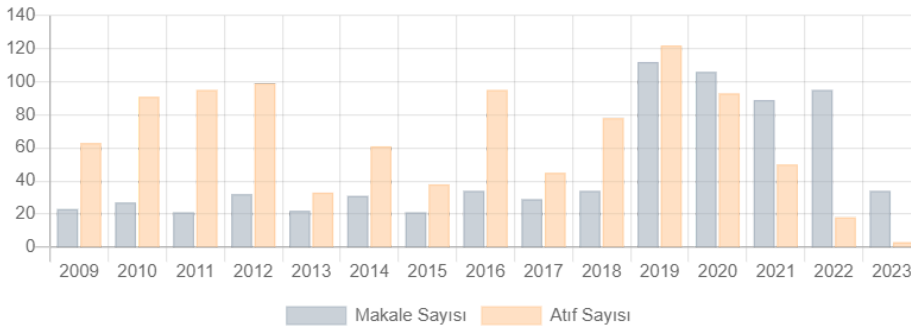
Atıf Ortalaması

1,39

Kendine Atıf Oranı

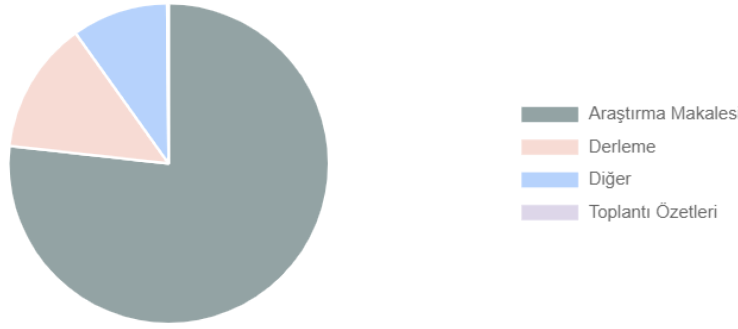
%9,43

Makale & Atıf Sayısı

"Grafik Verisi" ©2024 - TR Dizin

Makale Türleri

"Grafik Verisi" ©2024 - TR Dizin

Derginin Makaleleri

FİNANSAL TABLOLAR ANALİZİ: BORSA İSTANBUL'DA (BIST) FAALİYET GÖSTEREN BİR SAĞLIK İŞLETMESİNDE UYGULAMA (2014-2020)

✓ Murat KURLAR

Mali Çözüm (Sosyal)

Yıl: 2023 Cilt: 33 Sayı: 177 Sayfa: 807 - 838

Öz Tam Metin Analiz Listesine Ekle

BIST30 ŞİRKETLERİNİN BAZI FİNANSAL TABLO KALEMLERİNİN BENFORD YASASI İLE UYUMLULUĞU

Esin Nesrin CAN, Çiğdem ÖZARI

Mali Çözüm (Sosyal)

Yıl: 2023 Cilt: 33 Sayı: 177 Sayfa: 773 - 806

Öz Tam Metin Analiz Listesine Ekle

BAĞIMSIZ DENETİM FİRMALARINDA BİLGİ SİSTEMLERİ RISK YÖNETİMİ AÇISINDAN SİBER DENETİM

İrem ÖZCAN, N. Gözde BİRCAN

Mali Çözüm (Sosyal)

Yıl: 2023 Cilt: 33 Sayı: 177 Sayfa: 742 - 772

Öz Tam Metin Analiz Listesine Ekle

İÇ DENETİM DEPARTMANLARININ BİR İŞLEVİ OLARAK YOLSUZLUKLARA KARŞI ÖNLEMLER VE SAĞLIK SEKTÖRÜNDE İNTERNET ÜZERİNDEN BİR DENETİM UYGULAMASI

İbrahim Mert

Mali Çözüm (Sosyal)

Yıl: 2023 Cilt: 33 Sayı: 177 Sayfa: 717 - 746

Öz Tam Metin Analiz Listesine Ekle

OLAY ÇALIŞMASI YÖNTEMİYLE BIST 100 ENDEKSİNE DAHİL OLACAK VE ÇIKARILACAK HİSSE GETİRİLERİNİN ENDEKSE ETKİSİNİN ANALİZİ

Batuhan MEDETOĞLU, ARIF SILDANLI

Mali Çözüm (Sosyal)

Yıl: 2023 Cilt: 33 Sayı: 177 Sayfa: 689 - 716

Öz Tam Metin Analiz Listesine Ekle

BİLİM HARİTALAMA TEKNİKLERİNE GÖRE COVID-19 KONULU MUHASEBE ARAŞTIRMALARININ BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Büşra TOSUNOĞLU, Selim CENGİZ

Mali Çözüm (Sosyal)

Yıl: 2023 Cilt: 33 Sayı: 177 Sayfa: 673 - 688

Öz Tam Metin Analiz Listesine Ekle

TFRS 16 KİRALAMALAR STANDARDINA GEÇİŞ KAPSAMINDA PAZAR DEĞERİ/DEFTER DEĞERİ ORANLARININ DEĞİŞİMİNİN İNCELENMESİ

SEÇİL SİGALI

Mali Çözüm (Sosyal)

Yıl: 2023 Cilt: 33 Sayı: 177 Sayfa: 657 - 671

Öz Tam Metin Analiz Listesine Ekle

GERÇEĞE UYGUN DEĞER MUHASEBESİNDE DEĞER ÖLÇÜMÜ VE FİNANSAL TABLOLARA ETKİSİ

Oğuzhan BAHADIR

Mali Çözüm (Sosyal)

Yıl: 2023 Cilt: 33 Sayı: 177 Sayfa: 643 - 656

Öz Tam Metin Analiz Listesine Ekle

FİNANSAL KISITLAR ŞİRKETLERİN NAKİT AKIŞLARINDAN TASARRUF ETMESİNE NEDEN OLUR MU? BORSA İSTANBUL ÖRNEĞİ

DABBAGÖĞLU ABDULLAH KADİR, Gökberk CAN

Mali Çözüm (Sosyal)

Yıl: 2023 Cilt: 33 Sayı: 177 Sayfa: 621 - 641

Öz Tam Metin Analiz Listesine Ekle

ENFLASYON VE ENFLASYON MUHASEBESİ ÇERÇEVESİNDE BİLANÇOLARA ETKİYE DAİR GENEL BAKIŞ

Mete AKYOL

Mali Çözüm (Sosyal)

1
Atf1
Atf

İ K İ A Y L I K M E S L E K İ D E R G İ

Sahibi İSMMMÖ Adına - Owner on behalf of the İSMMMÖ | **EROL DEMİREL**
Genel Yayın Yönetmeni - Editor | **MUSTAFA GÜN**
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü - Editorial Assistant | **SENEM DURSUN ONARAN**

DANIŞMA KURULU *Advisory Board*

Prof. Dr. Rüstem HACİRÜSTEMOĞLU (Galatasaray Üniversitesi)

Prof. Dr. S. Ateş OKTAR (İstanbul Üniversitesi)

Prof. Dr. Cemal İBİŞ (Altınbaş Üniversitesi)

Prof. Dr. Serdar ÖZKAN (İzmir Ekonomi Üniversitesi)

Prof. Dr. Volkan DEMİR (Galatasaray Üniversitesi)

Doç. Dr. İsmail Ufuk MISIRLIOĞLU (University of the West of England, UK)

YAYIN KURULU *Publication Board*

Mustafa GÜN (Genel Yayın Yönetmeni)

Senem DURSUN ONARAN (Sorumlu Yazı İşleri Müdürü)

Gülser ERTEKİN (Üye)

Hasgül BAL (Üye)

Erdal AYDIN (Üye)

Bektaş Deniz TEKİN (Üye)

ISSN: 1303-5444

E-ISSN: 2667-6737

Net 500 adet basılmıştır.

Dergi Adı: Mali Çözüm®

Dergimiz Proquest ABI/INFORM Global, EBSCO Business Source Complete ve ULAKBİM Sosyal Bilimler Veritabanları tarafından taranmaktadır.

İmtiyaz Sahibi: Erol DEMİREL

Kurtuluş Caddesi No: 114 A Blok Kat:7 Kurtuluş-Şişli/İSTANBUL

Genel Yayın Yönetmeni: Mustafa GÜN

Kurtuluş Caddesi No: 114 A Blok Kat:5 Kurtuluş-Şişli/İSTANBUL

Yazı İçerik-Teknik Sorumlusu: İlkim MENGÜLEREK

Kurtuluş Caddesi No: 114 B Blok Kat:5 Kurtuluş-Şişli/İSTANBUL

Grafik Tasarım ve Uygulama: Atiye YAPRAK

Kurtuluş Caddesi No: 114 A Blok Kat: 6 Kurtuluş-Şişli/İSTANBUL

Yönetim Yeri Adresi: Kurtuluş Caddesi No: 114 Kurtuluş-Şişli/İSTANBUL

Baskı: ????????????????????????

?????????????????

?????????????????

Yayın Türü: Yerel-Sürelî, 2 aylık

Dergimiz HAKEMLİ DERGİ olma özelliği taşımaktadır.

Dergimize gönderilen yazılar, hakem değerlendirmesine tabi tutulduğundan yayımda gecikmeler olabilmektedir.

Dergimizde yayınlanan yazılar kaynak gösterilerek kullanılabilir.

Yazılardaki görüşler yazarlarına aittir.

Mali Çözüm (Financial Analyze) is bimonthly journal of Chamber of Certified Public

Accountants of Istanbul. It is a peer-reviewed Journal publishing refered articles, opinion papers, letters, reviews, news, questions and answers, law decisions on accounting.

Yönetim Merkezi ve Yazışma Adresi:

İSMMMO

Kurtuluş Caddesi No: 114 Kurtuluş-Şişli/İSTANBUL

Telefon: (0212) 315 84 00 pbx Faks: (0212) 343 47 80

E-mail: ismmmo@ismmmo.org.tr

www.ismmmo.org.tr

MALİ

ÇÖZÜM®

İ K İ A Y L I K M E S L E K İ D E R G İ

HAKEM KURULU (Alfabetik Sıraya Göre)
Editorial Advisory Board (Alphabetical orders)

Prof. Dr. Nalan AKDOĞAN (Başkent Üniversitesi)
Prof. Dr. Tamer AKSOY (İbn Haldun Üniversitesi)
Doç. Dr. Halil İbrahim ALPASLAN (Marmara Üni.)
Prof. Dr. Erdinç ALTAY (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Figen ALTUĞ (E. Öğretim Üyesi)
Prof. Dr. Dursun ARIKBOĞA (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Doğan ARGUN (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Başak ATAMAN (Marmara Üniversitesi)
Doç. Dr. Oğuzhan BAHADIR (Galatasaray Üniversitesi)
Prof. Dr. Refika BAKOĞLU (Marmara Üniversitesi)
Doç. Dr. Eda BALIKÇIOĞLU (Kırıkkale Üniversitesi)
Prof. Dr. Ercan BAYAZITLI (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Özgür BIYAN (Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi)
Prof. Dr. Burçin BOZDOĞANOĞLU (Bandırma Onyedi Eylül Üniv)
Prof. Dr. Nejat BOZKURT (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Tamer BUDAK (Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi)
Prof. Dr. Emre BURÇKİN (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Nurşen CANIKLIOĞLU (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Nuran CÖMERT (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Murat ÇINKO (Marmara Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ali ÇOŞKUN (Boğaziçi Üniversitesi)
Prof. Dr. Volkan DEMİR (Galatasaray Üniversitesi)
Prof. Dr. Erhan DEMİRELİ (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Doç. Dr. Banu DİNÇER (Galatasaray Üniversitesi)
Dr. A. Bumin DOĞRUSÖZ (Marmara Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ali DURAL (Galatasaray Üniversitesi)
Prof. Dr. M. Banu DURUKAN (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet Hasan EKEN (Kırklareli Üniversitesi)
Prof. Dr. Melih ERDOĞAN (Anadolu Üniversitesi)
Doç. Dr. Meral FIRAT (İstanbul Aydın Üniversitesi)
Prof. Dr. Adnan GERÇEK (Uludağ Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Diğdem GÖÇ (Marmara Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Şerif Emre GÖKÇAY (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Gürbüz GÖKÇEN (Marmara Üniversitesi)
Doç. Dr. Ömer Faruk GÖRÇÜN (Kadir Has Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ender GÜLYER (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Recep GÜNEŞ (Işık Çoruh Üniversitesi)
Prof. Dr. Rüstem HACİRÜSTEMOĞLU (Galatasaray Üniv.)
Prof. Dr. Cemal İBİŞ (Alınbaşı Üniversitesi)
Prof. Dr. Pelin Varol İYİDOĞAN (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Süleyman Serdar KARACA (Turgut Özal Üniversitesi)
Doç. Dr. Arman Aziz KARAGÜL (Anadolu Üniversitesi)

Prof. Dr. Seval KARDEŞ SELİMOĞLU (Anadolu Üniv.)
Dr. Ahmet KAVAK (Yeminli Mali Müşavir)
Prof. Dr. Lerzan KAVUT (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Duygu ANIL KESKİN (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Yüksel KOÇ YALKIN (E. Öğretim Üyesi)
Dr. Resul KURT (Sosyal Güvenlik Uzmanı)
Dr. Öğr. Üyesi Hande KÜÇÜKÖNDER (Bartın Üniversitesi)
Prof. Dr. Ömer LALİK (İst. Ticaret Üniversitesi)
Prof. Dr. Haluk LEVENT (Kemerburgaz Üniversitesi)
Doç. Dr. İsmail Ufuk MISIRLIOĞLU (UWE Bristol Üniversitesi)
Prof. Dr. Fatma Naciye Can MUĞAN (İzmir Ekonomi Üniversitesi)
Prof. Dr. S. Ateş OKTAR (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Serdar ÖZKAN (İzmir Ekonomi Üniversitesi)
Prof. Dr. Korkut ÖZKORKUT (Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. Yasemin ÖZÜĞÜRLÜ (Mersin Üniversitesi)
Prof. Dr. Fatma PAMUKÇU (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Recep PEKDEMİR (İstanbul Üniversitesi)
Doç. Dr. Meltem ULUSAN POLAT (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Kerem SARIOĞLU (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. A.R Zafer SAYAR (Atılım Üniversitesi)
Prof. Dr. Ufuk SELEN (Uludağ Üniversitesi)
Dr. Veysi SEVİĞ
Prof. Dr. Barış SİPAHİ (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Elif SONSUZUOĞLU (Girne Üniversitesi)
Prof. Dr. Fevzi SÜRMELELİ (Anadolu Üniversitesi)
Prof. Dr. Münir ŞAKRAK (E. Öğretim Üyesi)
Prof. Dr. İlker KIYMETLİ ŞEN (İstanbul Ticaret Üniversitesi)
Prof. Dr. Oktay TAŞ (İstanbul Teknik Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Sabri TOPAK (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Tuğrul TÜFEKÇIOĞLU (E. Öğretim Üyesi)
Prof. Dr. Nuri UMAN (Koç Üniversitesi)
Prof. Dr. Selçuk USLU (Bilkent Üniversitesi)
Prof. Dr. Halit Targan ÜNAL (Okan Üniversitesi)
Prof. Dr. Hakan ÜZELTÜRK (Yeditepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Serhat YANIK (İstanbul Üniversitesi)
Doç. Dr. Şebnem YAŞAR (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Dr. Ferda YERDELEN TATOĞLU (İstanbul Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Doğan YILDIZ (Yıldız Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Göksel YÜCEL (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Süleyman YÜKÇÜ (Dokuz Eylül Üniversitesi)

SUNUŞ

Değerli Mali Çözüm Okurları,

Ülkemizin ürettiği ekonomik değerleri güçlendirmek, devletimizin vergi gelirleri tahsilatını desteklemek ve toplumda finansal şeffaflığı artırmak gibi başlıca mesleki hedeflerimiz ışığında mali müşavirlerin rolü günbegün daha da belirleyici hale gelmiştir.

Ancak son dönemde enflasyon düzeltmesinin getirdiği ekstra iş yükü var olan iş yükünü daha da artırmış, üzerine elektronik sistemlerde yaşanan sorunlar, bizler bu önemli görevleri yerine getirirken, vergilendirme süreçlerine ve yılsonu raporlamalarına ciddi birer dezavantaj olarak yansımıştır. Bu zor dönemde meslektaşlarımızla birlikte elimizden gelenin en iyisini ortaya koyduğumuza tüm kamuoyu şahit olmuştur.

Vergi beyannamelerinin hazırlanması, vergi planlaması ve yasal uyumluluk sağlanması gibi mali müşavirlerin rutin işlemleri her geçen gün daha karmaşık hale gelirken mesleğimizin üzerindeki baskıyı da artırmaktadır. Elektronik sistemlerin yaygınlaşması ve dijitalleşmeyle birlikte elektronik beyanname ve elektronik imza gibi uygulamaların mali süreçleri hızlandırması ve kolaylaştırması beklenirken, yaşanan teknik sorunlar meslektaşlarımızın iş akışını olumsuz yönde etkilemektedir. Mali müşavirlerin iş yükünü hafifletmek, elektronik sistemlerdeki sorunları gidermek, devlet gelirlerinin ve mali raporların güvenilirliğinin artırılması gibi önemli ve acil çözüme kavuşturulması gereken konular gündemimiz haline gelmiştir.

Mali müşavirlerin mesleki gündemleri ve ihtiyaçları, devletin en meşru hakkı olan gelir toplayabilmesi ile doğrudan ilişkilidir. Bu nedenler mesleğimizde teknolojik altyapıyı güçlendirmek ve yaşadığımız zorlukların üstesinden gelmek için kamuoyuna ortak çaba ve işbirliği çağrısı yaptık, yapıyoruz ve yapmaya da devam edeceğiz.

Tüm Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası ve üst birliğimiz TÜRMOB ile mesleki endişelerimizi net ve yapıcı bir şekilde ifade ettiğimiz basın açıklamalarımız sayesinde, Türkiye genelinde meslektaşlarımıza yönelik destek ve mesleğimizin gereklerine dair anlayış oluştuğunu görmekten gurur duyuyoruz. Dünya genelinde muhasebeciler için önemli bir anma ve kutlama günü olan 1 Mayıs'ta haklarımıza ve çalışma koşullarımıza dikkat çekmek için tüm emekçilerle dayanışma içinde sesimizi yükseltme fırsatı yarattık. Ortak sorunlarımızın çözülmesi için başta hükümet olmak üzere politika yapıcıların atacağı adımları dikkatle izlemeyi sürdüreceğiz ve sürecin bir bileşeni olarak hepimiz üzerimize düşen sorumlulukların unutmadan takipçisi olacağız.

Tekrar buluşmak üzere, keyifli okumalar ve sağlıklıca bol kazançlı günler dileriz...

Saygılarımızla
Erol DEMİREL
Başkan

HAKEMLİ YAZILAR REFEREED PAPERS**ARAŞTIRMA MAKALESİ**

Bobi Frs Ve Kümi Frs'lerin Türkiye Muhasebe/ Finansal Raporlama Standartlarıyla Karşılaştırılmasının Sistematik Analizi

Systematic Analysis Of Comparison With Türkiye Accounting/Financial Reporting Standards Of Bobi Frs And Kumi Frs

Prof. Dr. Enver BOZDEMİR

653

DERLEME MAKALE

Hasılatın Muhasebeleştirilmesindeki Farklılıkların Ertelemiş Vergiye Etkisi: Türk Vergi Sistemi Ve Tfrs 15 Çerçevesinde Karşılaştırmalı Bir Analiz

The Impact Of Differences in Revenue Recognition On Deferred Tax: A Comparative Analysis in The Framework Of Turkish Tax System And Tfrs 15

Kaan SARAL-Prof. Dr. İlker KIYMETLİ ŞEN

685

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Entegre Raporlama İle İlgili Web Of Science Veri Tabanında Yayımlanmış Makalelerin Bibliyometrik Analizi

Bibliometric Analysis Of Articles Published in Web Of Science Database On Integrated Reporting

Doç. Dr. Hakan ÖZÇELİK-Dr. Öğr.Gör. İbrahim KAYA

705

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Covid-19 Salgınının Muhasebe Meslek Mensuplarının Çalışma Alışkanlıklarına Yansımaları: Kayseri İli Örneği

Reflections Of The Covid-19 Epidemic On The Working Habits Of Professional Accountants: The Case Of Kayseri Province

Doç. Dr. Ebrucan İSLAMOĞLU-Dr. Öğr. Üyesi Filiz ÖZŞAHİN KOÇ

725

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Stok Kontrol Faaliyetlerinde Abc – Ved Matris Yönteminin Kullanılması: Bir Üretim İşletmesinde Uygulama

Using The Abc- Ved Matrix Method in Stock Control Activites: Application In A Manufacturing Business

Şeyda ALKUŞ-Doç. Dr. Kadir TUTKAVUL

749

HAKEMLİ YAZILAR *REFEREED PAPERS***ARAŞTIRMA MAKALESİ**

Enflasyon Muhasebesi Kavramı Ve Temalar Üzerine Vosviewer İle Bibliyometrik Analiz
Concept Of Inflation Accounting And Bibliometric Analysis On Themes With Vosviewer

Hakan ACER-Dr. Gülşah KAZAK-Doç. Dr. Namık Kemal ERDEMİR 769

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Cari İşlemler Dengesi Ve Maliye Politikası İlişkisi: Türkiye İçin Vektör
Otoregresif Bir Analiz

*Relationship Between Current Account Balance And Fiscal Policy: A Vector
Autoregressive Analysis For Turkey*

Dr. Öğr. Üyesi Semih ŞEN 791

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Spot Ve Vadeli Bazdaki Altın Getirilerinin Alternatif Yatırım Araçları Ve
Enflasyonla İlişkisi

*The Relationship Of Gold Returns On Spot And Future Basis With Alternative
Investment Instruments And Inflation*

Dr. Öğr. Üyesi Yasemin KARATAŞ ELÇİÇEK-Dr. Hasan SEZGİN 815

HAKEMSİZ YAZILAR *OPINION PAPERS*

- Anonim Şirket Pay (Hisse) Senedi Alım Satımlarının
Gelir Vergisi Açısından Değerlendirilmesi
Volkan GÜZEL 839
- Serbest Meslek Erbabının Sahip Olduğu Elektrikli Araca Ait Elektrik Tüketim
Bedelinin İndirim Konusu Yapılması
Ertan AYDOĞAN 851
- Eyt Kapsamında Emekli Olup Tekrar Aynı Yerde Çalışmaya Başlayan Çalışanın
Gelir Vergisi Matrahı
Mustafa ŞEN 857
- Sağlık Turizmi Kapsamında Verilen Ek Hizmetlerin Vergisel Açılımı
Kenan AKBULUT 863
- Matbaa İşyerlerinden Sosyal Güvenlik Kurumuna Bildirilmesi Gereken Asgari
İşçilik Miktarının Tespitinde “Kapasite Raporları”Nın Esas Alınması
Mehmet Zülfi CAMKURT 871
- Beyannamenin Bir Gün Geç Verilmesi
Nesimi YAŞAR 895
- Yurtdışına İşçi Gönderme Yöntemleri, İşçilerin Sosyal Güvenlik Prim Tutarları
Ve Ücretlerinin Vergilendirilmesi
Erol SÖNMEZOCAK 901
- Yayın Politikası İlkeleri** 909

ARAŞTIRMA MAKALESİ**COVID-19 SALGINININ MUHASEBE
MESLEK MENSUPLARININ ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARINA
YANSIMALARI: KAYSERİ İLİ ÖRNEĞİ****REFLECTIONS OF THE COVID-19 EPIDEMIC ON THE WORKING
HABITS OF PROFESSIONAL ACCOUNTANTS: THE CASE
OF KAYSERİ PROVINCE****Doç. Dr. Ebrucan İSLAMOĞLU*****Dr. Öğr. Üyesi Filiz ÖZŞAHİN KOÇ******ÖZ**

Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan ve 11 Mart 2020 tarihi itibarıyla Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından pandemi olarak ilan edilen Covid-19 salgınının küresel ekonomi üzerinde büyük ölçüde etkisi bulunmaktadır. Salgın döneminde yapılan bir takım mevzuat düzenlemelerinden muhasebe meslek mensupları büyük ölçüde etkilenmiştir. Zira yapılan düzenlemeler meslek mensuplarının iş yüklerini artırmakta olup, çalışma alışkanlıklarında belirli değişikliklere sebep olmuştur. Bu kapsamda çalışmada, Covid-19 salgınının Kayseri ilinde faaliyette bulunan muhasebe meslek mensuplarının iş yükleri ve çalışma alışkanlıklarına olan yansımalarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, Kayseri Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası'na kayıtlı olan 318 muhasebe meslek mensubuna anket yapılmış ve elde edilen veriler SPSS 26 paket programında analiz edilmiştir. Elde edilen verilere göre; Kayseri'deki meslek mensuplarının pandemi sürecinde genellikle tam mesai biçiminde çalıştıkları, mükellefleri ile iletişim noktasında yüz yüze görüşmeden ziyade telefon ile görüştükleri, işlerini yürütmeleri için gerekli evrakları teslim almada çoğunlukla kapıdan alma yöntemini uyguladıkları, pandemi sürecinde vergi dairesi ile ilgili işlemlerini interaktif vergi dairesi uygulamaları ile gerçekleştirdikleri ve dijital teknolojiyi daha çok benimzedikleri belirlenmiştir.

* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Finans ve Bankacılık Bölümü, ebrucanislamoglu@nevsehir.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8297-7370>

** Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü, filiz.ozsahin@nevsehir.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0211-869X>

Neşşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etik Kurulu'ndan 01.02.2022 tarih ve 2100085898 sayılı başvuru dosyası ile başvurulmuş olup, çalışmanın gerçekleştirilmesinde etik sakınca bulunmadığına dair karar verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Covid-19, Muhasebe Meslek Mensupları, Kayseri.

ABSTRACT

The Covid-19 epidemic, which emerged in Wuhan, China and was declared a pandemic by the World Health Organization (WHO) as of March 11, 2020, has a major impact on the global economy. Accounting professionals have been greatly affected by a number of legislative arrangements made during the epidemic period. Because the regulations made increase the workload of the members of the profession and have caused certain changes in their working habits. In this context, it is aimed to determine the reflections of the Covid-19 epidemic on the workloads and working habits of professional accountants operating in Kayseri. In this context, a survey was conducted with 318 professional accountants registered in Kayseri Chamber of Certified Public Accountants and the data obtained were analyzed in SPSS 26 package program. According to the data obtained; Professionals in Kayseri generally work full-time during the pandemic process, they talk to their taxpayers by phone rather than face-to-face at the point of communication, they mostly use the door-to-door method to receive the necessary documents to carry out their business and they use the interactive tax office applications during the pandemic process. It has been determined that they have realized and adopted digital technology more.

Keywords: Covid-19, Accounting Professionals, Kayseri.

1. GİRİŞ

Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından pandemi olarak ilan edilen Covid-19 salgının uluslararası ekonomi üzerinde önemli bir etkisi bulunmaktadır. Ekonomi ile birlikte Covid-19 salgını sağlık, eğitim ve benzeri birçok diğer sosyal olguda *önemli etkiler meydana getirmekte* olup, pandeminin yayılmasını kontrol altına alma çalışmaları kap-

samında, her düzeyde okullar ve üniversiteler ile iş yerleri ve kamusal alanlar kapatılmıştır. Bu kapsamda pandemi, eğitim (uzaktan eğitim gibi) başta olmak üzere birçok meslek grubunun *çalışma şeklini değiştirmektedir* (BDO, 2020).

Pandemi öncesinde gündem konusu olan dijitalleşme olgusu pandemi sürecinde yasal düzenlemeler ile işletmelerin muhasebe kayıtlarını e-defterler üzerinden tutmaları, beyannamelerin yine aynı sistem üzerinden verilmesi kamudaki muhasebe odaklı önemli dijitalleşme adımları olarak karşımıza çıkmaktadır (Açıkgöz ve Mutlu, 2022, s. 853). Bunun gibi düzenlemeler muhasebe meslek mensuplarının çalışma alışkanlıklarında bir takım değişikliklere neden olmuştur. Zira muhasebe meslek mensupları ekonomide önemli bir paya sahip olan firmalar ve dolayısıyla mükellefler ile devlet arasındaki bilgi akışını ve etkileşimi sağlıklı bir şekilde sağlamak ve gerektiğinde işletmelere danışmanlık hizmeti sunmaktadır. Pandemi sürecinde yaşanan zorluklardan dolayı muhasebe meslek mensuplarının önemi bu süreçte daha net bir şekilde hissedilmiştir. Dolayısıyla bu süreçte muhasebecilerin rolleri sadece finansal raporlamayı sağlamak değil aynı zamanda ekonomik varlığın istikrarına ve genel ilerlemesine de katkı sağlamak olmuştur. Ayrıca Covid-19 salgını ile birlikte dijitalleşme zorunlu hale gelmiştir. Dijitalleşmenin giderek artması ile birlikte e-devlet teknolojileri daha da gelişmiş olup, meslek mensuplarının e-defter, e-fatura, e-arşiv, e-serbest meslek makbuzu ve e-müstahsil makbuzu gibi elektronik belgelerin kullanımını daha fazla tercih ettikleri görülmektedir (Gökçen ve Özdemir, 2016, s.143; Demirdöven, 2017, s.22; Elçin vd. 2018, s.24; Uluslan ve Bozkurt, 2021, s.22). Söz konusu bu durum ve pandemi ile ortaya çıkan koşulların muhasebe meslek mensuplarının çalışma alışkanlıklarını değiştirmelerine neden olduğu görülmektedir (Tuğay ve Dokur, 2020, s.84). Bu çalışma pandeminin yarattığı koşulların muhasebe meslek mensuplarının faaliyetlerini yerine getirirken yaptıkları uygulamalarda ne tür değişim gösterdiklerini tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Bu kapsamda çalışmada “Demografik özellikler ile pandemi sürecinde muhasebe mesleğinin işleyişinde farklılık bulunmaktadır” ve “Demografik özellikler ile pandeminin finansal tablolara olan yansımalarının değerlendirilmesinde farklılık bulunmaktadır” hipotezleri test edilmiştir. Bu bağlamda çalışmada, Kayseri Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası’na kayıtlı olan 318 muhasebe meslek mensubuna anket yapılmış ve elde edilen veriler SPSS 26 paket programında analiz edilmiştir. Çalışmada öncelikle uluslararası ve ulusal literatür incelenmiş olup, sonrasında anket yöntemi ile topladığımız verilere ilişkin analiz sonrası elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

2. LİTERATÜR

Covid-19'un muhasebe mesleğine olan etkileri ve yansımaları ile uluslararası ve ulusal literatürde yer alan çalışmalar aşağıda incelenmiştir.

Uluslararası literatürde yer alan çalışmalar:

- Achig v.d. (2021) çalışmalarında Covid-19'un muhasebe mesleğindeki ekonomik, politik ve sosyal açıdan yansımalarını belirlemeyi amaçlamışlardır. *Bu kapsamda 357 muhasebeciye anket uygulamışlardır. Çalışmada muhasebe meslek mensuplarının salgın sürecinde gelirlerinde azalma olduğu ve çalışma şekillerini daha çok uzaktan yürüttükleri tespit edilmiştir.*
- Jabın (2021) *çalışmasında* Covid-19'un Bangladeş'teki muhasebe mesleği üzerindeki etkisini belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışmada basit rastgele örnekleme yöntemi kullanılarak seçilen 190 muhasebe meslek mensubuna anket yapılmıştır. Toplanan anketler Stata paket programı ile analiz edilmiştir. Çalışmada, Bangladeş'teki muhasebe meslek mensuplarının pandemi sürecinde çoğunlukla uzaktan çalışma şeklini benimsedikleri, toplantıların ve eğitimlerin sanal olarak yapılması ile birlikte birçok muhasebecinin yeni teknolojiye uyum sağlamak zorunda kaldıkları belirlenmiştir. Ayrıca muhasebe meslek mensuplarının daha az veri güvenliği nedeniyle siber güvenlik sorunlarıyla karşı karşıya kaldıkları ve iş güvensizliği yaşadıkları tespit edilmiştir.
- Rapini & Putro (2021) çalışmalarında Covid-19 salgını ile başlayan yeni normal dönemde muhasebe mesleğini icra edecek kişiler için gerekli nitelikleri analiz etmeyi amaçlamışlardır. Çalışmanın örneklemini iş ilanları veren 100 şirket oluşturmuş olup, çalışmada tanımlayıcı yöntemler, dokümantasyon ve literatür yoluyla ikincil veri toplama teknikleri kullanılmıştır. Toplanan verilere göre; yeni normal dönemde muhasebe mesleğini icra edecek kişilerin; muhasebe bilgisi ve eğitimi, mesleki belgesi, vergi düzenlemelerine yönelik bilgisi, iletişim becerisi, iş deneyimi, dijital yetenekleri ile birlikte yapay zeka yazılımını kullanması gerektiği belirlenmiştir.
- Kaka (2020) *çalışmasında muhasebe meslek mensuplarının Covid-19'un bir yansıması olan dijital teknolojiye uyumlarını incelemiştir.*

Çalışmada ayrıca muhasebe meslek mensuplarının risk uyumu zorlukları, teknolojinin etkili kullanımı, Covid-19 salgınına yönetebilme yolları ile etkin bir kriz yönetimi ve etkileri araştırılmıştır. Çalışmada ikincil kaynaklardan veri toplama yöntemi kullanılmıştır. Çalışma sonucunda muhasebe meslek mensuplarının pandemi döneminde ve sonrasında dijital teknolojiyi benimsemeleri ve etkin kullanmaları gerektiği belirlenmiştir.

- Mihai vd. (2020) *çalışmalarında Covid-19 salgınının Romanya'daki muhasebe meslek mensuplarının çalışma şekillerine olan yansımalarını incelemişlerdir. Çalışmada muhasebe meslek mensuplarına çevrimiçi anket yapılmıştır. Elde edilen veriler SPSS paket programı ile analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda muhasebe meslek mensuplarının uzaktan çalışmaya hızlı bir şekilde uyum sağladıkları, pandemi sürecinin ek stres ve yorgunluk yaratmakla birlikte iş-aile ilişkisi ve üretkenliği üzerinde olumlu bir etki oluşturduğu belirlenmiştir. Araştırma sonuçları, muhasebe meslek mensuplarının çalışma algısının yaş, çalıştıkları şehir, mesleği yürütme şekli (çalışan veya serbest çalışan gibi) ve çalıştıkları şirketin büyüklüğü ile ilgili olduğunu göstermektedir.*
- Papadopoulou ve Papadopoulou (2020) *çalışmalarında Yunanistan'daki muhasebe meslek mensuplarının Covid-19 salgınından nasıl etkilendiğini ve salgınla birlikte değişen çalışma koşullarına nasıl uyum sağladıklarını belirlemeyi amaçlamışlardır. Bu kapsamda, Yunanistan'da basit rastgele örnekleme yöntemi ile seçilmiş 171 muhasebe meslek mensubuna anket yapılmıştır. Çalışma sonucunda Covid-19 salgınının, muhasebe meslek mensuplarının faaliyetlerini önemli ölçüde etkilediği ve yeni çalışma şekillerine uyum sağlamakta zorlandığı belirlenmiştir.*

Ulusal literatürde yer alan çalışmalar:

- Erol ve Ayboğa (2021) *çalışmalarında Covid-19'un muhasebe meslek mensuplarının mesleki faaliyetlerine etkisinin belirlenmesine yönelik ampirik bir inceleme yapmışlardır. Çalışmada İstanbul ilinin belirli ilçelerinde faaliyette bulunan muhasebe meslek mensuplarına anket yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, muhasebe meslek mensuplarının iş yüklerinin arttığı, mesleklerini yaparken çok zorlandıkları zira birebir çalışmaları gereken resmi kurumlarla iletişim noktasında zorlandıkları,*

ücretlerini zamanında tahsil edemedikleri ve psikolojik olarak olumsuz etkilendikleri belirlenmiştir.

- Karyağdı (2021) *çalışmasında* Covid-19 salgınının Muş ilinde faaliyette bulunan muhasebe meslek mensuplarına olan yansımalarını incelemiştir. Bu bağlamda, *çalışmada muhasebe meslek mensuplarına* 43 anket uygulanmış ve SPSS 20 paket programında analiz edilmiştir. *Çalışma sonucunda* pandemi sürecinin meslek mensuplarının çalışma sistemini olumsuz etkilediği, bazı meslek mensuplarının mükellef sayısında azalma olduğu, bazı meslek mensuplarının pandemi sürecinde ücretlerini tahsil etmede sıkıntılar yaşadığı tespit edilmiştir. Ayrıca *çalışmada tüm bu olumsuzluklara rağmen* personel sayısında azalmaya gidilmediği belirlenmiştir.
- Katkat Özçelik (2021) *çalışmasında* salgın nedeniyle muhasebe mesleğinin yerine getirilme biçiminde meydana gelen değişiklikleri, devlet tarafından alınan ekonomik ve finansal önlemleri araştırmış olup söz konusu bu önlemlerin muhasebe meslek mensubunun iş akışına olan etkisini incelemiştir. *Çalışmada* kartopu örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenen ve gönüllü olan 29 muhasebe meslek mensubu ile görüşme (mülakat) yöntemi uygulanmıştır. Olgu bilim nitel analiz yöntemiyle elde edilen bulgular değerlendirilmiştir. *Çalışma sonucunda muhasebe meslek mensuplarının çoğunun ofis ortamında çalışmayı tercih ettiği, evde çalışanların verimsizlik nedeniyle tekrar ofiste çalışmaya yöneldiği dolayısıyla uzaktan çalışma sistemine tam uyum sağlayamadıkları belirlenmiştir. Ayrıca dijital teknolojilerin varlığı ile birlikte e- devlet uygulamalarıyla salgın sürecinde aktif olarak vergi dairesine gidilmeksizin vergisel yükümlülüklerin yerine getirildiği, bulut sistemine sahip olan muhasebecilerin işlerini aksatmadan uzaktan yürütebildikleri ancak bu sisteme sahip olmayanların sorun yaşadıkları tespit edilmiştir.*
- Topcu ve Demirkol (2021) çalışmalarında Yalova' daki Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası (Yalova SMMMO) üyesi muhasebe meslek mensupları ile birlikte bu kişilerin yanında çalışmakta olan stajyer mali müşavir adaylarının Covid-19 salgınından nasıl etkilendiğini incelemişlerdir. Bu kapsamda, 187 muhasebe meslek mensubuna anket uygulanmıştır. *Çalışma sonucunda, muhasebe meslek mensuplarının*

Covid-19 öncesine göre çalışma saatinde bir farklılık olmadığı, ancak gelirlerinde, alacakların tahsilinde, iş yükünde, iletişim ve iş stresi seviyesinde anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiştir.

- Özdemir vd. (2020) çalışmalarında Covid-19 salgınının finansal raporlama süreci üzerindeki etkilerini ve serbest muhasebeci mali müşavirlerin algılarını incelemiştir. *Çalışmada* Giresun Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası'na kayıtlı olan 70 meslek mensubuna anket uygulanmıştır. *Çalışma sonucunda, mesleki deneyim ve bağımsız çalışma şeklinin* cinsiyet değişkenine göre algı farklılığında daha az etki oluşturduğu belirlenmiştir.
- Tuğay ve Dokur (2020) çalışmalarında, koronavirüsün muhasebe meslek mensuplarının çalışma alışkanlıkları üzerine olan yansımalarını incelemiştir. Çalışmada Bursa ilinde faaliyette bulunan ve gönüllü olan 26 muhasebe meslek mensubuna yarı yapılandırılmış görüşme formu ile pandemi sonrası çalışma alışkanlıklarındaki değişimi belirlemek amacıyla dokuz adet soru yöneltilmiştir. Elde edilen veriler, Maxqda 2020 plus nitel veri analiz programı ile çözümlenmiştir. *Çalışma sonucunda* muhasebe meslek mensuplarının; çalışma sürelerinin azaldığı, virüs kapma endişesi ile iş streslerinin arttığı, hafta sonları çalışmamaya başladıkları ve evden çalışmaya başladıkları belirlenmiştir.

Uluslararası ve ulusal literatürde yer alan çalışmalar incelendiğinde Covid-19 salgınının muhasebe mesleğine olan yansımalarının; muhasebe meslek mensuplarının iş yüklerinde artış, gelirlerinde azalış, ücretlerin tahsilinde azalış ve gerileme, stres seviyesinde artış, psikolojik yıpranma, uzaktan çalışma sisteminde artışla birlikte dijital teknoloji ve yapay zeka kullanımında artış olduğu görülmektedir. Ulusal alanda pandeminin muhasebe meslek mensuplarının çalışma alışkanlıklarına yansımalarını araştıran çalışmalar olmakla birlikte Kayseri ili özelinde böyle bir çalışma yapılmadığı görülmüş olup, söz konusu bu durum araştırmanın motivasyonunu arttırmaktadır Kayseri'de faaliyette bulunan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ile yapılan çalışmanın yöntemi ile birlikte elde edilen bulgulara aşağıda yer verilmiştir.

3. COVID-19' UN KAYSERİ İLİNDE FAALİYETTE BULUNAN MUHASEBE MESLEK MENSUPLARININ ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Covid-19 salgını sağlık ve ekonomi başta olmak üzere eğitim ve birçok sosyal alanı etkilemiştir. Muhasebe mesleği de salgının ortaya çıkardığı durumlardan ve uygulamalardan etkilenmiştir. Salgın döneminde yapılan bir takım mevzuat düzenlemeleri meslek mensuplarının iş yüklerini artırmakta olup, çalışma alışkanlıklarında belirli değişikliklere sebep olmuştur. Bu çalışma pandeminin yarattığı koşulların muhasebe meslek mensuplarının faaliyetlerini yerine getirirken yaptıkları uygulamalarda ne tür değişim gösterdikleri ile birlikte muhasebe meslek mensuplarının iş yükleri ve çalışma alışkanlıklarına olan yansımalarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Literatür incelemesi kapsamında Covid-19 salgınının muhasebe mesleği üzerine yansımalarını inceleyen az sayıda çalışma bulunmakta olup, Kayseri ilinde böyle bir çalışma yapılmadığı için Covid-19 salgınının muhasebe mesleği üzerine yansımalarının Kayseri ilinde araştırılması literatüre katkısı bakımından önem arz etmektedir.

3.2. Örneklem ve Veri Toplama

Çalışmaya başlamadan önce Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etik Kurulu'ndan 01.02.2022 tarih ve 2100085898 sayılı başvuru dosyası ile başvurulmuş olup, çalışmanın gerçekleştirilmesinde etik sakınca bulunmadığına dair karar verilmiştir. Araştırmanın yapıldığı dönemde Kayseri'de Kayseri Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası'na kayıtlı olan 1710 meslek mensubu bulunmaktadır. Araştırmanın örnekleme söz konusu 1710 meslek mensubundan basit rastgele örneklem yöntemi ile anket uygulanacak meslek mensupları farklı demografik özelliklere (unvan, meslekteki çalışma süresi, çalışma şekli, mükellef sayısı, çalışan sayısı, yaş, cinsiyet ve eğitim gibi) sahip olmalarına dikkat edilerek seçilmiştir. Örnek hacmi %95 güven düzeyinde, %5 hata payı ve 0,50 ana kütle oranına göre aşağıdaki formül aracılığıyla hesaplanarak 318 kişi olarak belirlenmiştir (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004, s.50; Altunışık vd., 2007, s.127).

$$n = \frac{Nt^2 pq}{d^2(N-1) + t^2 pq} = \frac{1710(1,96)^2(0,50 \times 0,50)}{(0,05)^2(1710-1) + (1,96)^2(0,50 \times 0,50)} = 318$$

Araştırmaya katılmayı kabul eden 350 kişiye anket yapılmış ve eksik ve yanlış cevaplamalar neticesinde 318 anket analize alınmıştır. Comrey ve Lee (1992, s.217) tarafından yapılan bir çalışmada bir araştırmanın örneklem büyüklüğü için, 50 çok zayıf, 100 kötü, 200 adil, 300 iyi, 500 çok iyi ve 1000 ve fazlası için mükemmel olarak belirtilmiştir. Söz konusu çalışma esas alındığında araştırmamızın örnekleminin yeterli olduğu görülmektedir.

3.3. Araştırmanın Kısıtları

Araştırma Covid-19 salgınının muhasebe meslek mensuplarının çalışma alışkanlıkları üzerine yansımalarını belirlemek amacıyla Kayseri’de faaliyette bulunan muhasebe meslek mensuplarını kapsamaktadır. Zamansal ve finansal kısıtlardan dolayı araştırma Kayseri il merkezi ile sınırlandırılmış olup, araştırmanın sonuçları Türkiye genelini temsil etmemektedir.

3.4. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada birincil veri toplama yöntemlerinden biri olan yüz yüze anket yöntemi kullanılmış olup, elde edilen veriler SPSS 26 paket programında analiz edilmiştir. Anket, Kayseri Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası’na kayıtlı olan 318 meslek mensubuna uygulanmıştır. Ankette beşli likert ölçeği kullanılmıştır. Anket formunun tasarımı aşamasında literatürde bulunan Karyağdı (2021); Özdemir vd. (2020) çalışmalarından yararlanılmıştır. Bu bağlamda anket formu üç bölümden meydana gelmektedir. İlk bölümde ankete katılan bireylerin demografik özellikleri (mesleki unvanı, meslekteki çalışma süresi, çalışma şekli, mükellef sayısı, çalışan sayısı, cinsiyeti, yaşı, eğitim düzeyi ve medeni durumu) ile ilgili sorular bulunmaktadır. İkinci bölümde ise, pandemi sürecinin muhasebe mesleğine ve mesleğin işleyişine olan yansımaları ile ilgili 14 ifade yer almaktadır. Bu ifadeler Karyağdı (2021) çalışmasından uyarlanmıştır. Üçüncü bölümde Covid-19 salgının finansal tablolar üzerindeki yansımalarını belirlemek amacıyla standartlara yönelik Özdemir vd. (2020) çalışmalarında kullandıkları 9 ifadeden oluşan ve beşli likert ile ölçülen sorular kullanılmıştır. Anket verileri yaklaşık olarak üç ay gibi bir periyotta toplanmıştır.

3.5. Güvenilirlik Analizi ile Frekans ve Yüzde Dağılımları

Anket çalışmasından elde edilen veriler, SPSS 26 programında analiz edilmiş olup, çalışmanın güvenilirlik analizi sonucu Cronbach Alpha değeri 0,739 olarak belirlenmiştir. 32 sorudan oluşan anketin güvenilirlik sonucu aşağıdaki Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Anket Sorularının Güvenilirlik Analizi

Cronbach's Alpha değeri	Sorular standartlaştırıldığında Cronbach's Alpha değeri	Soru sayısı
0,739	0,711	32

Güvenilirlik katsayısı 0,60 üzerinde ise anket güvenilir demektir. Anket çalışması için belirlenen güvenilirlik düzeyi, 0,739 olduğundan güvenilirliğin kabul edilebilir seviyede olduğu görülmektedir. Zira George ve Mallery (2016, s.240) tarafından yapılan çalışmada, ölçeğin güvenilirlik aralığı ile ilgili verilen bilgiye göre; $\alpha > 0,90$ mükemmel; $\alpha > 0,80$ iyi; $\alpha > 0,70$ kabul edilebilir; $\alpha > 0,60$ şüpheli; $\alpha > 0,50$ kötü; $\alpha < 0,50$ ise kabul edilemez seviye olarak ifade edilmiştir.

Çalışma kapsamında yapılan frekans analizlerine ilişkin veriler ve tablolar aşağıda yer almaktadır.

• Demografik Bilgilere İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Anket uygulamasına katılan muhasebe meslek mensuplarının demografik bilgilerine yönelik frekans ve yüzde dağılımları Tablo 2’de sunulmaktadır.

Tablo 2. Katılımcıların Demografik Özellikleri Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişkenler	Frekans	Yüzde (%)
Mesleki Ünvan		
SM	15	4,7
SMMM	288	90,6
YMM	14	4,4
Eksik veri	1	0,3
Meslekteki Çalışma Süresi		
0-1 Yıl	19	6
2-5 Yıl	38	11,9
6-10 Yıl	57	17,9
11-15 Yıl	71	22,3
16 ve üstü	132	41,5
Eksik veri	1	0,3

Çalışma Şekli		
Serbest	257	80,8
Bağımlı	53	16,7
Eksik veri	8	2,5
Mükellef Sayısı		
0-49	110	34,6
50-99	116	36,5
100-149	58	18,2
150 ve üstü	32	10,1
Eksik veri	2	0,6
Çalışan Sayısı		
1-3	206	64,8
4-6	78	24,5
7 ve üstü	32	10,1
Eksik veri	2	0,6
Yaş		
20-30	31	9,7
31-40	133	41,8
41-50	84	26,4
51 ve üstü	70	22
Cinsiyet		
Erkek	274	86,2
Kadın	44	13,8
Eğitim durumu		
Lise	16	5
Yüksekokul	28	8,8
Fakülte	240	75,5
Yüksek lisans	31	9,7
Doktora	2	0,6
Eksik veri	1	0,3
Toplam	318	100

Yukarıda yer alan Tablo 2 genel olarak incelendiğinde; 318 katılımcının çoğunun erkek olduğu, önemli bir kesiminin mali müşavirlerden (SMMM) oluştuğu ve meslekte 16 yıldan fazla çalışanların çoğunlukta olduğu, çalışma şekline bakıldığında ağırlıklı olarak serbest faaliyette buldukları, yaş dağı-

lımı incelendiğinde katılımcıların çoğunluğunun genç bir kesimden oluştuğu (%41,8 ile 31-40 yaş aralığı), meslek mensuplarının büyük bir kesiminin lisans mezunu olduğu görülmektedir. Ayrıca meslek mensuplarının mükellef sayısının genellikle 50-99 aralığında ve çalışan sayısının 1 ila 3 kişi arasında olduğu belirlenmiştir.

- **Covid-19 Salgınının Muhasebe Mesleği ve Mesleğin İşleyişine Olan Yansımalarının Frekans ve Yüzde Dağılımları**

Covid-19 salgınının muhasebe mesleğine ve mesleğin işleyişine yönelik yansımalarına ilişkin yapılan analiz sonrası frekans ve yüzde dağılımları Tablo 3’de sunulmaktadır.

Tablo3. Covid-19 Salgınının Muhasebe Mesleği ve Mesleğin İşleyişine Olan Yansımalarının Frekans ve Yüzde Dağılımları

		N	%
1-Pandemi dönemi, iş yapış şeklimi nasıl değiştirdi?	1-Olumlu	16	5
	2-Olumsuz	263	82,7
	3-Etkilemedi	38	11,9
	4-Hem olumlu hem olumsuz	1	0,3
2-Pandemi sürecinde hangi çalışma yöntemini benimsediniz?	1-Tam mesai	142	44,7
	2-Uzaktan çalışma	41	12,9
	3-Esnek çalışma	78	24,5
	4-Kısmi zamanlı çalışma	57	17,9
3-Mükellef sayınız, Covid-19 pandemisi sırasında azaldı mı?	1-Evet	89	28
	2-Hayır	225	70,8
	3-Değişmedi	1	0,3
	Eksik veri	3	0,9
4-Pandemi döneminde mükelleflerinizle nasıl iletişim sağladınız?	1-Telefon ile	219	68,9
	2-Randevu sistemi ile yüz yüze	48	15,1
	3-Her ikisi	51	16
5-Pandemi döneminde belgeleri alış yönteminiz nedir?	1-Kargo ya da kurye aracılığıyla	55	17,3
	2-Kapıdan alma	230	72,3
	3-Her ikisi	20	6,3
	4-Direkt görüşerek alındı	6	1,9
	Eksik Veri	7	2,2

6-Pandemi sırasında gelir toplamakta herhangi bir zorluk yaşadınız mı?	1-Evet	187	58,8
	2-Hayır	41	12,9
	3-Kısmen	87	27,4
	Eksik veri	3	0,9
7-Pandemi döneminde meslek ile ilgili işleri yürütürken herhangi sıkıntılar yaşadınız mı?	1-Evet	212	66,7
	2-Hayır	3,7	11,6
	3-Kısmen	68	21,41
	Eksik veri	1	0,3
8-Pandemi sırasında kazanç miktarınızda bir düşüş yaşandı mı?	1-Evet	185	58,2
	2-Hayır	63	19,8
	3-Kısmen	68	21,4
	Eksik veri	2	0,6
9-Pandemi döneminde çalışan sayısını kısmanız gerekti mi?	1-Evet	65	20,4
	2-Hayır	222	69,8
	3-Kısmen	24	7,5
	Eksik veri	7	2,2
10-Covid-19 pandemisi nedeniyle işten ayrılmak zorunda kalan çalışanlarınız oldu mu?	1-Evet	54	17
	2-Hayır	248	78
	3-Kısmen	11	3,5
	Eksik veri	5	1,6
11-Covid-19'dan olumsuz etkilenen bir çalışanınız oldu mu?	1-Evet	124	39
	2-Hayır	167	52,5
	3-Kısmen	22	6,7
	Eksik veri	5	1,6
12-Covid-19 pandemisi nedeniyle devlet daireleri ile ilgili işlemlerde herhangi bir güçlük yaşadınız mı?	1-Evet	242	76,1
	2-Hayır	31	9,7
	3-Kısmen	42	13,2
	Eksik veri	3	0,9
13-Pandemi döneminde çalışma yükünüzde bir artış yaşandı mı?	1-Evet	236	74,2
	2-Hayır	55	17,3
	3-Kısmen	24	7,5
14-Pandeminin muhasebe mesleğine olumsuz etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?	1-Evet	205	64,5
	2-Hayır	55	17,3
	3-Kısmen	55	17,3
	Eksik veri	3	0,9
	Toplam	318	100

Tablo 3 incelendiğinde, Kayseri ilinde pandemi sürecin meslek mensuplarının çalışma sistemine olan yansımalarının çoğunlukla olumsuz olduğu (%82,7 oranında) görülmektedir. Bu süreçte meslek mensuplarının büyük bir kesiminin

(%44,7'sinin) tam mesai uyguladıkları belirlenmiştir. Verilen yanıtlardan pandemi sürecinde çoğu meslek mensubunun mükellef sayısında azalma olmadığı ancak mükellef sayısı azalanların azalma sebebi incelendiğinde ise, salgının ekonomi üzerindeki etkisi sebebiyle birçok işyerinin sürekliliğini sağlayamadığı için tamamen kapanması olduğu belirlenmiştir. Pandemi sürecinin mesleğe olan bir başka yansıması mükelleflerle olan iletişimin daha çok telefon yoluyla sağlanması ve mükelleflerden gelen evrakları daha çok kapıdan alma yönteminin uygulanması olarak tespit edilmiştir. Mesleğin genel bir sıkıntısı olan ücretlerin tahsil edilmesi sorunu pandeminin ekonomi üzerindeki olumsuz etkisiyle bu süreçte daha fazla etkisini gösterdiği belirlenmiştir. Bu süreçte meslek mensuplarının işten ayrılan ve Covid-19 geçiren personelinin olmadığı tespit edilmiştir. Covid-19 nedeniyle resmî kurumlardaki işlemlerde zorluklar yaşandığı ve meslek mensuplarının pandemi sürecinde yapılan yasal düzenlemeler neticesinde iş yüklerinde bir artış meydana geldiği ve pandeminin muhasebe mesleğini olumsuz etkilediği belirlenmiştir.

- **Pandemi Sürecinin Finansal Tablolara Olan Yansımalarının Frekans ve Yüzde Dağılımları**

Pandeminin finansal tablolara olan yansımalarının frekans ve yüzde dağılımları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 4. Pandemi Sürecinin Finansal Tablolara Yansımalarının Frekans ve Yüzde Dağılımları

İfadeler	Kesinlikle Katılım-yorum		Katılmı-yorum		Ne Katılı-yorum Ne Katılmı-yorum		Katılı-yorum		Kesinlikle Katılı-yorum		Eksik Veri	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
1 Pandemi döneminde işletmelerin karşılaştığı risklerin özünü özenle analiz etmeli ve risk duyarlılıklarını düzenli olarak gözlemlemek gerekmektedir.	17	5,3	19	6	24	7,5	165	51,9	91	28,6	2	0,6
2 Pandemi dönemi, işletmelerin TFRS 15'e göre nakit akışlarını yeniden değerlendirmelerini gerektirmektedir.	18	5,7	17	5,3	50	15,7	153	48,1	77	24,2	3	0,9

3	Pandemi süreci, işletmelerin TMS 2'ye göre stoklarını tekrar gözden geçirmelerini gerektirmektedir.	22	6,9	32	10,1	59	18,6	139	43,7	63	19,8	3	0,9
4	Pandemi dönemi, riskten korunma muhasebesinin kullanılmasını gerekli kılmaktadır.	14	4,4	17	5,3	67	21,1	150	47,2	67	21,1	3	0,9
5	Pandemi dönemi, finansal araçlara yönelik hassasiyet analizlerinin gerçekleştirilmesini gerektirmiştir.	12	3,8	26	8,2	53	16,7	162	50,9	62	19,5	3	0,9
6	Pandemi dönemi, ertelenmiş vergi varlıkları ve ertelenmiş vergi yükümlülükleri üzerinde TMS 12 ve TMS 20'ye göre önemli etkiler oluşturmuştur.	14	4,4	18	5,7	43	13,5	170	53,5	69	21,7	4	1,3
7	Pandemi dönemi, TMS 10' a göre bilanço olaylara daha fazla dikkat edilmesini gerektiren bir durum yaratmıştır.	15	4,7	24	7,5	43	13,5	156	49,1	76	23,9	4	1,3
8	Pandemi dönemi, TMS 34'e göre ara dönem finansal tablolarda belirtilmesi gereken finansal durum ve performans değişikliklerinin açıklanmasını, geçmişe göre daha meydan okur hale getirmiştir.	17	5,3	25	7,9	60	18,9	148	46,5	64	20,1	4	1,3
9	Pandemi dönemi, TFRS 6'ya göre değer düşüklüğü oluşturmaktadır.	19	6	34	10,7	70	22	141	44,3	50	15,7	4	1,3

Tablo 4 incelendiğinde meslek mensupları standartlar kapsamında verdiği yanıtlardan işletmelerin risk duyarlılıklarını belirlemeleri ve takip etmeleri gerektiği, nakit akışlarının yeniden değerlendirilmesi gerektiği, işletmelerin stoklarını yeniden değerlendirilmesi gerektiği, riskten korunma muhasebesinin kullanımının zorunlu hale geldiği, finansal araçlara ilişkin duyarlılık analizleri yapılması gerektiği, ertelenmiş vergi varlıkları ve ertelenmiş vergi yükümlülükleri üzerinde pandeminin önemli etkileri olduğu ve bilanço tarihinden sonraki olayların daha önemli bir konu haline geldiği belirlenmiştir.

3.6. Ortalama ve Standart Sapma Dağılımları

Çalışma kapsamında yapılan ortalama ve standart sapma analizleri demografik özellikler, muhasebe mesleğinin işleyişine olan yansımalar ve pandeminin finansal tablolara olan yansımaları kapsamında aşağıda ayrı tablolar halinde yer almaktadır.

Tablo 5. Demografik Bilgilere İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Dağılımları

Demografik özellikler	Unvan	Çalışma süresi	Çalışma şekli	Mükellef sayısı	Çalışan sayısı	Yaş	Cinsiyet	Eğitim	Medeni Durum
Ortalama	1,98	3,72	1,19	2,03	1,45	2,52	1,16	2,93	1,29
Standart Sapma	0,314	1,288	0,395	0,969	0,681	0,964	0,363	0,656	0,522

Tablo 5'e göre demografik özellikler kapsamında etkili olan faktörlerin aritmetik ortalamalarının sırası incelendiğinde "çalışma süresi" değişkeninin en etkili faktör olduğu ve "cinsiyet" değişkeninin ise etki derecesi en düşük olan faktör olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Covid-19 Salgınının Muhasebe Mesleği ve Mesleğin İşleyişine Olan Yansımalarının Ortalama ve Standart Sapma Dağılımları

Soru ifadeleri İkinci kısım	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Ortalama	2,08	2,26	1,71	2,81	1,46	1,95	1,67	1,53	1,62	1,88	1,87	1,67	1,35	1,32	1,53
Standart Sapma	0,420	1,511	0,461	2,163	0,749	0,580	0,879	0,814	0,813	0,527	0,433	0,618	0,703	0,605	0,780

Yukarıdaki tabloya göre Covid-19 salgınının muhasebe mesleği ve mesleğin işleyişine olan yansımaları kapsamında etkili olan faktörlerin aritmetik ortalamalarının sırası incelendiğinde 4 numaralı ifade ile “Covid-19 pandemi döneminde mükellef sayınızda azalma olmasının nedenleri hangisi olabilir?” sorusunun en etkili faktör olduğu ve 14 numaralı ifade ile “Pandemi döneminde iş yükünüzde bir artış meydana geldi mi?” sorusunun ise etki derecesi en düşük olan faktör olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Pandemi Sürecinin Finansal Tablolara Yansımalarının Ortalama ve Standart Sapma Dağılımları

Soru ifadeleri Üçüncü kısım	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ortalama	3,97	3,84	3,67	3,80	3,79	3,86	3,86	3,73	3,57
Standart Sapma	1,023	1,046	1,116	0,989	0,990	0,983	1,025	1,056	1,081

Tablo 7’ ye göre pandemi sürecinin finansal tablolara yansımalarından etkili olan faktörlerin aritmetik ortalamalarının sırası incelendiğinde 1 numaralı ifade ile “Pandemi süreci nedeniyle işletmelerin maruz kaldıkları risklerin doğasını dikkatle incelemeli ve risk duyarlılıkları takip edilmelidir.” sorusunun en etkili faktör olduğu ve 9 numaralı ifade ile “Pandemi süreci, TFRS 6 bağlamında değer düşüklüğü yaratmaktadır.” sorusunun ise etki derecesi en düşük olan faktör olduğu görülmektedir.

3.7. Ki-Kare Analizleri

Çalışma kapsamında yapılan ki kare analizleri demografik özellikler ile muhasebe mesleğinin işleyişine olan yansımalar ve demografik özellikler ile pandeminin finansal tablolara olan yansımaları kapsamında aşağıda ayrı tablolar halinde yer almaktadır.

- **Covid-19 Salgınının Muhasebe Mesleği ve Mesleğin İşleyişine Olan Yansımalarının Ki Kare Analizleri**

Pandemi sürecinin muhasebe meslek mensuplarının iş yapma şekillerine yönelik sorulan 14 ifade ile demografik özelliklere ilişkin sorular arasında ki kare analizleri yapılmıştır. Söz konusu analize yönelik sayısal veriler tablo olarak sunulmamış olup, sadece soru ifadeleri ile demografik özellikler arasındaki anlamlı ve anlamsız ilişki olup olmadığı durumu aşağıdaki tabloda bir bütün ola-

rak sunulmuştur. Ki kare analizinde Pearson Chi-Square testinde Asymp. Sig. (2-sided) değerlerine göre ilişki durumu belirlenmiştir. % 95 güven aralığında ve alfa değeri 0,05 anlamlılık düzeyindedir (Bakan ve Büyükbeşe, 2004, s.47).

Tablo 8. Covid-19 Salgınının Muhasebe Mesleği ve Mesleğin İşleyişine Olan Yansımalarının Ki Kare Analizleri

Demografik özellikler İfadeler	Unvan	Çalışma süresi	Çalışma şekli	Mükellef sayısı	Çalışan sayısı	Yaş	Cinsiyet	Eğitim	Medeni durum
1	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki
2	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki
3	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamsız ilişki
4	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki
5	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki
6	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki
7	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki
8	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamsız ilişki
9	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamsız ilişki
10	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki
11	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamsız ilişki
12	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki
13	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamsız ilişki
14	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki
15	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamsız ilişki

Meslek mensuplarının pandemi sürecinde iş yapma biçimleri ve karşılaştıkları durumlarla ilgili toplanan verilerden elde edilen bulgular ise şöyledir; öncelikle verilerin normal dağılım gösterdikleri tespit edilmiştir. Ünvana, çalışma süresine, çalışma şekline, mükellef sayısına, çalışan sayısına, cinsiyete ve medeni duruma göre Covid-19 pandemi döneminde sorularda çok belirgin farklılıkların olmadığı tespit edilmiştir. Yaşa göre b14 ve b15 sorularında farklılık olduğu görülmektedir. Pandemi döneminde yaşı 51 ve üstünde olan bireylerin iş yükünde artış meydana geldiği tespit edilmiştir. Ayrıca 20-30 ve 51 ve üstü yaşlarındaki bireyler pandeminin muhasebe mesleğini olumsuz yönde etkilediğini düşündükleri tespit edilmiştir. Eğitime göre b10 sorusunda farklılık olduğu görülmektedir. Covid-19 nedeniyle işten ayrılan personeliniz oldu mu? sorusu için yüksekokul mezunu ile doktora mezununun farklı cevaplar verdiği görülmektedir.

• Pandemi Sürecinin Finansal Tablolara Olan Yansımalarının Ki-Kare Analizleri

Pandemi sürecinin finansal tablolara olan yansımalarına yönelik sorulan 9 ifade ile demografik özelliklere ilişkin sorular arasında ki kare analizleri yapılmıştır. Söz konusu analize yönelik sayısal veriler tablo olarak sunulmamış olup, sadece soru ifadeleri ile demografik özellikler arasındaki anlamlı ve anlamsız ilişki olup olmadığı durumu aşağıdaki tabloda bir bütün olarak sunulmuştur.

Tablo 9. Pandemi Sürecinin Finansal Tablolara Olan Yansımalarının Ki Kare Analizleri

Demografik özellikler İfadeler	Unvan	Çalışma süresi	Çalışma şekli	Mükellef sayısı	Çalışan Sayısı	Yaş	Cinsiyet	Eğitim	Medeni Durum
1	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki
2	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki
3	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki
4	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki

5	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki
6	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki
7	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki
8	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki
9	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamsız ilişki	Anlamlı ilişki	Anlamlı ilişki

Pandeminin finansal tablolara olan yansımalarına yönelik elde edilen bulgular bir bütünde incelendiğinde muhasebe meslek mensuplarının standartları esas olarak yapmış oldukları değerlendirmelerin unvan, meslekteki tecrübe, eğitim durumu ve mükellef türleri ile sayısı gibi demografik özelliklere göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu kapsamda YMM'lerin SMMM'lere göre standartlar konusuna daha hakim olduğu ve pandeminin finansal tablolara yansımalarına yönelik değerlendirmelerinin farklı olduğu görülmektedir. Bununla birlikte mükellef sayısı çok olan meslek mensuplarının pandeminin finansal tablolarda oluşturduğu yansımaları daha farklı değerlendirdiği tespit edilmiştir. Eğitim seviyesi yüksek olan meslek mensuplarının standartların etkisi ve finansal tablolara yansımaları konusunu daha kapsamlı ele aldıkları belirlenmiştir.

4. SONUÇ

Pandemi süreci sağlık başta olmak üzere ekonomi, eğitim, sosyal bir takım olgular ve birçok mesleğin yerine getirilme biçiminde değişiklikler meydana getirmiştir. Muhasebe mesleği ve mesleğin işleyiş biçiminde de pandemi ile birlikte bir takım değişiklikler olmuştur. Bu kapsamda pandeminin muhasebe mesleğinin işleyişine olan yansımalarını inceleyen çalışmalar yapılmış olup, bu çalışmada da Kayseri ilinde faaliyette bulunan muhasebe meslek mensupları kapsamında Covid-19 salgınının muhasebe mesleğine ve mesleğin işleyişine olan yansımaları incelenmiştir. Çalışma kapsamında Kayseri'deki 318 meslek mensubuna anket yapılmış ve elde edilen veriler SPSS 26 paket programı ile analiz edilmiştir. Çalışmada frekans ve yüzde dağılımları, standart sapma ve ortalama dağılımları ile ki kare analizleri yapılmıştır. Elde edilen bulgular bir bütün olarak değerlendirildiğinde pandemi sürecinde Kayseri ilindeki muhasebe meslek mensuplarının büyük bir

kesiminin tam mesai kapsamında çalışmalarını yürüttükleri; bu süreçte çoğu meslek mensubunun mükellef sayısında azalma olmadığı ancak mükellef sayısı azalanların azalma sebebi incelendiğinde ise, salgının ekonomi üzerindeki olumsuz etkisiyle çoğu işyerinin sürekliliğini sağlayamadığı için tamamen kapanması olduğu belirlenmiştir. Pandemi sürecinin mesleğe olan bir başka yansıması mükelleflerle olan iletişimin daha çok telefon yoluyla sağlanması ve mükelleflerden gelen evrakları daha çok kapıdan alma yönteminin uygulanması olarak tespit edilmiştir. Mesleğin genel bir sıkıntısı olan ücretlerin tahsil edilmesi sorunu pandeminin ekonomi üzerindeki olumsuz etkisiyle bu süreçte daha fazla etkisini gösterdiği belirlenmiştir. Bu süreçte meslek mensuplarının işten ayrılan ve Covid-19 geçiren personelinin olmadığı tespit edilmiştir. Covid-19 nedeniyle resmî kurumlardaki işlemlerde zorluklar yaşandığı ve meslek mensuplarının pandemi sürecinde yapılan yasal düzenlemeler neticesinde iş yüklerinde bir artış meydana geldiği ve pandeminin muhasebe mesleğini olumsuz etkilediği belirlenmiştir. Ancak server sistemine sahip olan muhasebe meslek mensuplarının işlerini yürütürken internet olan her yerde faaliyetlerini gerçekleştirdikleri de tespit edilmiştir. Pandemi süreci interaktif vergi dairesi uygulamalarının da meslek mensupları tarafından daha aktif bir biçimde kullanımını zorunlu hale getirmiştir. Pandeminin finansal tablolarına olan yansımalarını belirlemek amacıyla elde edilen bulgulara göre; meslek mensupları standartlar kapsamında verdiği yanıtlardan işletmelerin risk duyarlılıklarını belirlemeleri ve takip etmeleri gerektiği, işletmelerin nakit akışlarının yeniden değerlendirilmesi gerektiği, işletmelerin stoklarını yeniden değerlendirilmesi gerektiği, riskten korunma muhasebesinin kullanımının zorunlu hale geldiği, finansal araçlara ilişkin duyarlılık analizleri yapılması gerektiği, ertelenmiş vergi varlıkları ve ertelenmiş vergi yükümlülükleri üzerinde pandeminin önemli etkileri olduğu ve bilanço tarihinden sonraki olayların daha önemli bir konu haline geldiği belirlenmiştir. Bununla birlikte pandeminin finansal tablolara olan yansımalarına yönelik elde edilen bulgular bir bütünde incelendiğinde muhasebe meslek mensuplarının standartları esas alarak yapmış oldukları değerlendirmelerin unvan, meslekteki tecrübe, eğitim durumu ve mükellef türleri ile sayısı gibi demografik özelliklere göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu çalışmada, pandemi sürecinin muhasebe mesleğinin işleyişine yönelik yansımaları Kayseri ili kapsamında incelenmiş olup, bu çerçevede çalışma yapacak akademisyenlerin Türkiye genelinde veya TR90 vb. gibi bölgeleri esas alması ve daha çok meslek mensubuna ulaşarak kapsamlı bir çalışma yapması ayrıca farklı analizlerle çalışmalarını desteklemeleri literatüre katkısı bakımından önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Achig, M. P. V., Balseca, L. D. R. E., and Achig, M. D. R. H. (2021). La Profesión Contable Y La Incidencia De La Pandemia Covid-19: Una Mirada Desde La Perspectiva Ecoómica, Política Y Social. *Nexus*, 1(3), 1-12.

Açıkgöz, B., ve Mutlu, M. D. (2022). Muhasebe Mesleğinde Dijital Dönüşüm: Covid-19 Pandemi Döneminde Uzaktan Çalışma Uygulamaları. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 11(2), 845-864.

Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., ve Yıldırım, E. (2007). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Sakarya : Sakarya Yayıncılık

Bakan, İ. ve Büyükbeşe, T. (2004), Çalışanların İş Güvencesi ve Genel İş Davranışları İlişkisi: Bir Alan Çalışması, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23, 35-59.

BDO (2020). Covid-19's Impact on Accounting Operations.

Erişim Adresi: <https://www.bdo.com/insights/advisory/covid-19s-impact-on-accounting-operations-immediate-actions-to-take>.

Comrey, A. L., and Lee, H. B. (2013). *A first course in factor analysis*. Psychology press.

Demirdöven, M. O. (2017). *Muhasebede E fatura ve E defter; Türkiye’de E fatura E defter sistemine geçen işletmelere ilişkin bir araştırma*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisan Tezi) Trakya Üniversitesi, Edirne

Elçin, R., Gerekan, B., ve Usta, M. (2018). E-Fatura, E-Defter Ve E-Arşiv Uygulamalarına Geçiş Sürecinde Yaşanan Sorunlar: Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Üzerine Bir Araştırma. *Mali Çözüm Dergisi*, 28, 13-42.

Erol, M., ve Ayboğa, H. (2021). Covid-19’ un Muhasebe Meslek Mensuplarının Mesleki Faaliyetlerine Etkisinin Belirlenmesine Yönelik Ampirik Çalışma, *Uluslararası Beşeri ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi*, 5(1), 1-12.

George, D., and Mallery, P. (2016) *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference* Routledge Taylor and Francis 14th ed., New York.

Gökçen, G., ve Özdemir, M. (2016). Türkiye’de Muhasebe Uygulamalarından E-Defter Ve E-Fatura Uygulaması. *Öneri Dergisi*, 12(46), 137-154.

İlikkan, E. (2022). *COVID-19 risk algısı ve muhasebe meslek mensupları-*

nun mesleki faaliyetlerine etkisi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Şeyh Edebali Üniversitesi, Bilecik

Jabin, S. (2021). The Impact of Covid-19 on the Accounting Profession in Bangladesh. *The Journal of Industrial Distribution & Business*, 12(7), 7-14.

Kaka, E. J. (2020). The COVID-19 crisis, risk compliance and its aftermath on professional accountants. *Indonesian Journal of Accounting and Governance*

Kardeş Selimoğlu, S., Cengiz, A. A., Özdemir, A., ve Yalı, B. (2021). Covid-19 ile birlikte muhasebe mesleğindeki stresin yeni halleri, *Muhasebe ve Denetim Bakış*, 63, 1-18.

Karyağdı, N. G. (2021). Muhasebe Meslek Mensuplarının Covid-19 Pandemi Salgınını ve Etkilerini Mesleki Açıdan Değerlendirmelerine Üzerine Bir Çalışma: Muş İlinde Bir Araştırma. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (17), 20-40.

Katkat Özçelik, M. (2021). Covid-19 salgınının muhasebe mesleğine etkisi üzerine bir olgu bilim çalışması, *Covid-19'un Muhasebe ve Finans Yansımaları kitabı içinde* (s.34-90) Erişim Adresi: <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66494/pandemi.html>, Erişim Tarihi: 02.02.2022.

Mihai, F., Stan, M., Radu, G., and Dumitru, V. F. (2020). Heavy work investment for the accounting profession in romania at time of coronavirus pandemic. *Amfiteatru Economic*, 22(14), 1121-1139.

Özdemir, M., Karavardar, A., ve Özkan, M. (2020). Covid 19 Pandemisinin Finansal Raporlama Süreci Üzerindeki Etkileri: Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Üzerine Bir Araştırma. *Journal of International Management Educational and Economics Perspectives*, 8(2), 166-187.

Papadopoulou, S., and Papadopoulou, M. (2020). The Accounting Profession Amidst the COVID-19 Pandemic. *International Journal of Accounting and Financial Reporting*, 10(2), 39-59.

Rapini, T., and Putro, R. L. (2021, January). The Transformation of Accounting Profession Qualifications in The New Normal Era. In *1st International Conference Of Education, Social And Humanities (INCESH 2021)* (p. 417-424). Atlantis Press.

Erişim Adresi: <https://www.bdo.com/insights/business-financial-advisory/business-services-outsourcing/covid-19%E2%80%99s-impact-on-accounting-operations-%E2%80%93-immed>, Erişim Tarihi: 02.02.2022.

Selimoğlu, S. K., Cengiz, A. A., Özdemir, A., ve Begüm, Y. A. L. I. (2021). Covid-19 ile birlikte muhasebe mesleğindeki stresin yeni halleri. *Muhasebe ve Denetim Bakış*, 21(63), 1-18.

Şahin, O. N., ve Kumaş, C. (2022). COVID-19 Sürecinde Muhasebe Meslek Mensuplarına Yönelik Alanya Örneğinde Bir Araştırma. *Anadolu İktisat ve İşletme Dergisi*, 6(2), 142-166.

Topçu, N. ve Demirkol, V. (2021). Covid-19 Pandemi Sürecinin Muhasebe Meslek Elemanları Üzerindeki Etkisi: Yalova örneği, *Journal of Academic Value Studies*, 7(3), 344-353. Doi: <http://dx.doi.org/10.29228/javs.52026>.

Tuğay, O., ve Dokur, Ö. Ü. Ş. (2020). Koronavirüs (Kovid-19) Salgınının Muhasebe Meslek Mensuplarının Çalışma Alışkanlıkları Üzerine Etkileri: Bir Araştırma, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(105), 75 doi: <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.43450>.

Uluslan, H., ve Bozkurt, E. (2021). Yozgat'ta Faaliyet Gösteren Muhasebe Meslek Mensuplarının E-Fatura Ve E-Defter Uygulamalarına Karşı Tutumları. *Journal of Accounting and Taxation Studies*, 14(1), 1-44.

Yazıcıoğlu, Y., ve Erdoğan, S. (2004). *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık